



СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ТВОРЧА РОБОТА НАД ВИКОНАННЯМ НАТЮРМОРТУ НА ПЛЕНЕРІ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності(-тей): : 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Обмеження для вибору: пререквізити «Рисунок», «Живопис»

Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.): денна форма: 8 - лекції; 40 - практичні; 72 – самостійна робота; заочна форма: 4 - лекції; 8 – практичні; 108 – самостійна робота.

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача

ПІБ: Шишман Іван Іванович

Науковий ступінь, вчене звання, посада: приват-професор, заслужений художник України

Кафедра: музичного та образотворчого мистецтв

Робочій e-mail: i.shishman@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер, 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Творча робота над виконанням натюрморту на пленері – дуже необхідна дисципліна для майбутніх педагогів – художників у галузі кольору.

Дисципліна полягає у знайомстві студентів з теорією побудови трьохмірного простору на 2-х мірній картинній площині. На прикладах творів представників української школи пленерного живопису познайомитися з різними стилями і техніками виконання творчої картини на пленері, навчитися організації кольорових мас на площині, поглибити теоретичні знання кольорової гармонії, вміти бачити всі предмети, як частину кольорового середовища, набутти практичний і теоретичний досвід роботи над творчим натюрмортом на пленері в техніці акварельного та олійного живопису.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентності та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта: образотворче мистецтво» державного стандарту підготовки бакалавру зі спеціальності: 014 Середня освіта, предметної спеціальності: 014.12 Образотворче мистецтво.

Студенти, що прослухають курс лекцій і виконають всі практичні завдання дисципліни «Творча робота над виконанням натюрморту на пленері»:

- ознайомляться зі спадщиною українського та зарубіжного живопису;
- оволодіють допоміжними дисциплінами: кольорознавство, перспектива (лінійна і повітряна), техніка і технологія різних живописних матеріалів, історія національної школи живопису;
- навчаться передавати реалістичний образ природи на картинній площині;
- оволодіють вмінням передавати об'єм предметів;
- зможуть аналізувати, як освітлення створює неповторний кольоровий образ в натюрморті, буде його тональний і емоційний вплив на глядача;
- навчаться писати етюди на кольорові відношення в техніці «а-ла-прима»;

- знаходити сюжет для майбутньої картини;
- збирати етюдний і начерковий матеріал для неї;
- працювати над багатосеансовою картиною на пленері;
- будувати задуману композицію у форматі, використовуючи засоби виразності живопису для створення цілісного художнього твору;
- передавати точно кольорові і тональні відношення природи у своєму живописному творі;
- вміти аналізувати твори митців, розкривати особливості їх живописної мови;
- володіти термінологією, методично вірно викладати матеріал процесі навчання.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Пленерний живопис у творах видатних зарубіжних та українських митців. Живопис натюрморту в умовах пленеру. Натюрморт - як жанр живопису. Чим відрізняється натюрморт, виконаний в студії, від пленерного?

Імпресіоністична манера та особливості пленерного живопису. Аналіз регіональних особливостей кольорового устрою живопису. Пленерний живопис одеської школи живопису.

Тема № 2. Аналіз техніки і технології живопису на пленері.

Як формат живописного твору впливає на глядача. Вибір формату: пропорції пропорцій довжини і висоти для вирішення творчого завдання. Підготовка «основи»: паперу, картону, полотна або дошки. Ґрунти: масляний, емульсійний, клейовий, синтетичний. Вибір матеріалів і інструментів: фарби, розчинники, пензлі, мастихіни тощо.

Мета: виконати декілька етюдів одного об'єкта з різним освітленням: освітлення ранком сонцем, полудень, об'єкт на фоні вечірнього неба. Виконання графічних начерків і пошук сюжету. Малюнок одного сюжету на 3-х однакових форматах 15*20 см під живопис. Виконання етюдів сюжету в ранковому освітленні, 15* 20 см, картон, олія. Етюд сюжету у полудневому освітленні, 15* 20 см, картон, олія. Етюд сюжету в освітленні «контражур», 15* 20 см, картон, олія.

Тема № 3. Колорит картини. Освітлення в натюрморті, як важливіший фактор побудови колориту емоційного впливу на глядача. Закони лінійної і повітряної перспективи.

Живопис учбового натюрморту (при прямому сонячному освітленні).

Мета: вивчити, як умови прямого сонячного освітлення і рефлекси створюють неповторне живописне середовище на пленері. Виконання начерків і пошуків ракурсів. Виконання етюдів на пошук кольорового стану, формат: 15 * 10 см. Лінійна побудова натюрморту форматом 60 * 40 см. Прописка основних кольорів. Моделювання об'єму кольором (освітленість та кольорові рефлекси). Завершення роботи і проробка композиційного центру, об'єднання менш важливих деталей.

Живопис учбового натюрморту (при розсіяному освітленні).

Мета: вивчити, як умови розсіяного освітлення (в тіні) і рефлекси створюють неповторне живописне середовище на пленері. Виконання начерків і пошуків ракурсів. Виконання етюдів на пошук кольорового стану, формат: 15 * 10 см. Лінійна побудова натюрморту форматом 60 * 40 см. Прописка основних кольорів. Моделювання об'єму кольором (освітленість та кольорові рефлекси). Завершення роботи і проробка композиційного центру, об'єднання менш важливих деталей.

Тема № 4 Побудова живописного образу картини. Композиційна робота «Натюрморт - картина» (творчий натюрморт).

Виконання начерків, пошуків композиційного рішення картини (форескіз). Як освітлення допомагає пейзажисту знайти неповторний колорит майбутнього твору. Етюди на

кольоровий стан природи, пошук найвиразнішого колориту. Вибір формату майбутньої картини, її лінійна побудова. Організація великих кольорових і тональних відношень, виділення композиційного центру, завершення роботи, лакування твору пейзажного живопису, вибір покривного лаку і багетної рами.

Створення тематичного натюрморту (в умовах пленерного освітлення)..

Мета: на основі виконаних замальовок і фрескізу виконати на полотні лінійний малюнок композиції; на основі етюдів закласти основні кольорові відношення і колорит картини. Графічна побудова натюрморту: олівець вугільний, ретушний лак-спрей, формат– 60* 40 см, полотно олія. Живопис основних кольорових відношень. Моделювання кольором повітряної перспективи і об'єму предметів. Рефлекси на пленері. Завершення роботи над етюдом на пленері. Знайдено вже лінійну кольорову композицію натюрморту, завершити на пленері, підпорядковуючи все композиційному центру та єдиному колористичному рішення. Проаналізувати, як колорит картини впливає на емоційний стан глядача. Навчитись лакувати завершену картину та підбирати для неї багетну раму.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на практичних (лабораторних) заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Здобувач освіти може запропонувати свою тему для написання реферату у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Використання технологій штучного інтелекту

Не передбачено.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на практичних заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі письмової роботи (на платформі Google Classroom.).

Форма підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються робота відповіді студента на практичних (лабораторних) заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja_pro_porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyh-dosjahnen-zimnamy.pdf

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Усна доповідь	5
Виконання композицій, ескізів замальовків	5

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Критеріями оцінювання *усної доповіді* є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацювати. Враховується самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Оцінювання *виконаних композицій* здійснюється за такими критеріями: чітке визначення виховної та розвивальної мети завдання, добір відповідних принципів, методів та прийомів, щодо реалізації поставлених завдань уроку; акуратність та естетичний вигляд виконаної роботи; втілення гармонійного поєднання кольорів; креативність пошукових варіантів, композиційність.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота оцінюється в межах від «0» до «30» балів за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (28-30 балів)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (21-27 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 (16-20 балів)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та
2 (0-15 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Житкова Н. Ю. Композиція. К.: вид-во КНУБА, 2008. 120 с.
2. Касьян Т. К. Композиція. Черкаси: вид-во ЧНУ, 2012. 88 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. К.: Вища школа., 2002. 190 с.
4. Михайленко В. Є. Основи композиції. К.: Каравелла, 2008. - 304 с.
5. Пастир І.В. Основи композиції образотворчого мистецтва. Навчально-методичний посібник для студентів гуманітарних художньо-графічних факультетів/І.В.Пастир. – Одеса, 2013. – 273 с.
6. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. К.: Мистецтво, 2000. 128 с.
7. Поліщук Л. К. Основи об'ємно-просторової композиції. Ів.Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010.- 100 с.
8. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. — 112 с.
10. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. К.: Техніка, 2000.- 224 с.
11. Ковалев Ф. В. Золотое сечение в живописи. К.: Вища школа, 2000. 144 с.
12. Паньків Г. С. Особливості застосування «доперспективних» ознак просторовості в роботах В. А. Гегамяна (1925-2000). // Молодий вчений. 2018. №3. С. 34 — 39.
13. Пастир І.В. Творче становлення фахівця у візуальному мистецтві /І.В.Пастир// Навч.-метод. пос.. – Одеса, 2011. – 198 с.
14. Пастир І. В. Основи педагогіки художньої творчості / І.В. Пастир: монографія. Ізмаїл: СМІЛ, 2018, 444 с.
15. Шевченко В. Я. Композиція плаката. Харків. 2007. 100 с.

Затверджено на засіданні кафедри музичного та образотворчого мистецтва від 06 лютого 2024 р., протокол № 7